

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. М.І. ПИРОГОВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи

проф. О.В. Власенко

МОВА СУЧАСНОГО НАУКОВОГО ТЕКСТУ
(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни
з підготовки доктора філософії
на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти

галузі знань	<u>22 Охорона здоров'я; 09 Біологія</u> (шифр і назва галузі знань)
спеціальності	<u>222 Медицина; 228 Педіатрія; 229 Громадське здоров'я; 221 Стоматологія; 091 Біологія</u> (код і найменування спеціальності)
мова навчання	українська

2020 рік
Вінниця

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова, відділ аспірантури, докторантури

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

канд. філол. наук, доц. Білик Я.С.;
канд. філол. наук, доц. Краєвська Г.П.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

завідувач кафедри іноземних мов з курсом латинської мови та медичної термінології, доктор педагогічних наук Дудікова Л.В.;
доцент кафедри українознавства, кандидат філологічних наук Дмитрук Л.І.

Обговорено на засіданні кафедри українознавства Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова та рекомендовано до затвердження на центральній методичній раді / науковій комісії

«2» жовтня 2020 року, протокол № 2

Схвалено на центральній методичній раді / науковій комісії та рекомендовано до затвердження вченою радою «5» жовтня 2020 року, протокол № 2

Затверджено вченою радою Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова «08» жовтня 2020 року, протокол № 4

Вчений секретар

(підпис)

Серебреннікова О.А.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Мова сучасного наукового тексту» укладена відповідно до Освітньо-наукової програми Вінницького національного медичного університету імені М. І. Пирогова

на третьому (освітньо-науковому рівні)

галузі знань 22 «Охорона здоров'я», 09 «Біологія»

спеціальності 222 «Медицина», 228 «Педіатрія»; 229 «Громадське здоров'я»; 221 «Стоматологія»; 091 «Біологія»

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Освітньо-науковий рівень вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення (Закон України «Про вищу освіту», 2014).

Відтак, для вивчення аспірантами винесені питання про сучасний науковий продукт, вимоги щодо його укладання, приділена увага продуктивним та репродуктивним різновидам мовленнєвої діяльності, мовно-стилістичним особливостям наукового тексту та технічним вимогам до написання наукової роботи, аналізу найтиповіших помилок слововживання, особливостям перекладу медичних термінів, українським відповідникам запозичених термінів, типовим лексичним помилкам у наукових текстах тощо, а також композиційно-логічній побудові усної наукової доповіді, повідомлення, виступу та його аналізу, мовленнєвій поведінці доповідача.

Статус навчальної дисципліни: вибіркова.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є культура писемної й усної наукової мови фахівця медичної галузі, процес формування української медичної термінології, її лексико-семантичні особливості та структурно-граматична будова.

Міждисциплінарні зв'язки: вибіркова навчальна дисципліна «Мова сучасного наукового тексту» інтегрується з дисципліною «Українська мова (за професійним спрямуванням)» (допомагає усвідомити мовностилістичні технології роботи з науковими текстами на профільних дисциплінах), займаючи важливе місце в професійній підготовці майбутнього фахівця, а також на рівні оформлення результатів наукових досліджень та захисту наукових робіт з іншими фаховими дисциплінами, а саме: «Історія філософії, як методологічна основа розвитку науки та цивілізації», «Англійська мова у науково-медичному спілкуванні», «Медична етика та деонтологія», «Публікаційна активність та наукометричні бази даних», «Біоетичні та медико-правові основи наукових досліджень», «Сучасна внутрішня медицина», «Внутрішні хвороби», «Кардіологія», «Ревматологія», «Фтизіатрія», «Гастроентерологія, ендокринологія», «Загальна практика-сімейна медицина», «Побічна дія ліків», «Клінічна фармакологія», «Клінічна біохімія та мікробіологія», «Клінічна морфологія», «Нормальна анатомія», «Патологічна анатомія», «Фізіологія», «Патологічна фізіологія», «Фармакологія», «Мікробіологія», «Гістологія».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Мова сучасного наукового тексту» є аналіз різних видів сучасної наукової продукції, ознайомлення з нормативними документами, що регулюють правила укладання документів; вивчення особливостей функціонування й упорядкування українських медичних термінів на сучасному етапі, з'ясування причин виникнення низки проблем щодо мовного й технічного оформлення наукового тексту, та окреслення альтернативних шляхів їх вирішення; сприяння виробленню цілісного погляду на мову, доречного використання мовних засобів.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Мова сучасного наукового тексту» є формування системи знань, професійних умінь, мовнокомунікативної, мовнотермінологічної, стилістичної компетенцій, вироблення навичок формулювання проблеми, визначення актуальності наукового дослідження, його теоретичного та практичного значення, опанування технологіями роботи з науковим текстом, виявлення лексико-семантичних особливостей сучасної медичної термінології.

Результати навчання

Програмні результати навчання (РН):

РН1. Демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального та загальнокультурного рівня, самореалізації.

РН2. Інтерпретувати та аналізувати інформацію з використанням новітніх інформаційних технологій.

ПРН4. Формулювати наукові гіпотези, мету і завдання наукового дослідження.

ПРН5. Розробляти дизайн та план наукового дослідження.

РН11. Презентувати результати наукових досліджень у формі презентації, постерних доповідей, публікацій.

РН12. Розвивати комунікації в професійному середовищі й громадській сфері.

РН14. Оцінювати ефективність освітнього процесу, рекомендувати шляхи його удосконалення.

ПРН17. Дотримуватися академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

Очікувані результати навчання з дисципліни:

1. Здобувач вищої освіти розрізняє науковий стиль як важливу форму втілення наукової інформації, функційне навантаження конкретних терміносистем.

2. Вміє будувати науковий текст різних жанрів, дотримуватися в ньому правильності, точності, логічної послідовності, змістовності; здійснювати цитування, покликання; грамотно укладати бібліографічний опис.

3. Застосовує тактики трансформування створеного автором писемного наукового тексту в його усно-інформативний різновид, пристосований до сприймання в аудиторії.

4. Знає основні види сучасної наукової продукції, вимоги до її укладання; мовностилістичні ресурси української літературної мови й мовні засоби організації наукової інформації у фаховому тексті; композиційно-логічну побудову усної доповіді.

5. Розуміє основи й техніки наукового редагування, саморедагування, перекладання наукових праць.

6. Використовує основні засоби кодифікації (словники, довідники).

7. Створює нормативні наукові тексти зі спеціальності.

8. Правильно й грамотно складає відгуки та рецензії на наукові роботи тощо.
9. Володіє інформацією про рівень розвитку сучасної української літературної мови, нормами мовного та графічного оформлення тексту, про науковий стиль як важливу форму втілення наукової інформації, про вплив науково-професійної діяльності на розбудову національної словникової бази, про функційне навантаження конкретних терміносистем.
10. Аргументовано оцінює власне наукове мовлення. Аналізує шляхи формування системи медичної термінології. Визначає джерела її поповнення, основні словотворчі моделі. Виявляє лексико-семантичні особливості сучасної медичної термінології.

2. Програма навчальної дисципліни

Дисципліна	Модулі	Загальна кількість годин	Кредити ЄКТС	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Мова сучасного наукового тексту	Модуль 1	45	1,5	8	22	15

Змістовий модуль 1. Сучасний науковий продукт. Вимоги до його укладання

Тема 1. Сучасний науковий продукт, вимоги до його написання

Види наукової продукції. Форми впровадження наукових досягнень. Вимоги до написання дисертаційного дослідження. Автореферат. Наукова стаття. Тези. Поняття друкованого аркуша. Мовно-стилістичні та технічні вимоги до написання наукової роботи.

Тема 2. Рівень оригінальності наукової праці та способи його досягнення

Плагіат як форма академічної нечесності. Поняття плагіату. Оригінальність тексту. Правила цитування. Бібліографія. Правила оформлення бібліографічних покликань. Особливості оформлення бібліографічного переліку. Основні правила оформлення джерела.

Тема 3. Презентація наукового дослідження

Комп'ютерна презентація. Види презентацій. Мовно-стилістичні вимоги до укладання презентації. Технічні вимоги до укладання презентацій. Підбір фонового кольору. Використання рисунків, фотографій, художніх ілюстрацій. Комунікативні стратегії.

Змістовий модуль 2. Термін як основа наукового дискурсу

Тема 1. Новий український правопис у контексті наукового тексту на медичну тематику

Новий український правопис. План імплементації нової редакції «Українського правопису». Основні зміни у правописі. Правописна варіантність.

Тема 2. Термін як основа наукового дискурсу

Термін і терміносистема. Основні вимоги до термінів: точність, асоціативність, інформативність. Правопис термінів іншомовного походження. Правопис складних термінів. Функціонування термінів з частиною «подібний».

Тема 3. Термін та культура слововживання

Аналіз найтипівіших помилок слововживання. Особливості перекладу медичних термінів. Українські відповідники до запозичених термінів. Лексичні помилки у слововживанні. Доречність використання мовного засобу.

Тема 4. Мовні особливості наукового тексту

Терміни як лексична особливість наукового тексту. Типові лексичні помилки в науковому тексті. Морфологічні ознаки наукового стилю. Функціонування дієприкметників в медичному дискурсі та способи уникнення кальок в медичній терміносистемі.

Змістовий модуль 3. Культура писемного наукового мовлення

Тема 1. Репродуктивні різновиди мовленнєвої діяльності

Анотація як писемна форма мовленнєвої діяльності. Структура тексту анотації. Рекомендації щодо написання анотації. Слова й словосполучення, найбільш вживані в анотаціях. Написання анотацій до наукових статей. Укладання довідково-рекомендаційних анотацій до наукової літератури. Визначення жанрів наукових першоджерел за анотацією. Функції анотацій у пошуку наукових джерел. Лексико-граматичні засоби оформлення структурних частин довідково-рекомендаційної анотації наукової статті. Переклад і редагування текстів анотацій.

Комп'ютерний переклад. Різновиди перекладу та системи комп'ютерного перекладу.

Тема 2. Продуктивні різновиди мовленнєвої діяльності

Тези як вид мовленнєвої діяльності. Вимоги до складання тез. Способи вираження логічних зв'язків між тезами. Найбільш поширені мовленнєві формули в тезах. Укладання тез. Визначення лексико-граматичних конструкцій для вираження впевненості, припущення, критики (непогодження), притаманних текстам тез. Редагування.

Наукова стаття як вид наукової діяльності. Функції наукової публікації. Структура тексту наукової статті. Методичні прийоми викладу наукового матеріалу. Етапи написання наукової статті. Найбільш уживані в науковій статті формулювання. Визначення й формулювання мети, об'єкта, предмета наукового дослідження. Оформлення лексико-граматичних конструкцій, притаманних текстам наукових статей. Формулювання головних порад-рекомендацій для молодих авторів наукових праць. Основні форми запису цифрової інформації в наукових працях. Структурні елементи таблиць у науковій літературі. Форми подання ілюстративного матеріалу в науковій літературі. Редагування текстів наукових статей.

Рецензія й відгук як писемні форми продуктивної наукової діяльності. Структура текстів. Найуживаніші формулювання в тексті рецензії й відгуку. Спільне і відмінне між анотацією, рецензією й відгуком. Оформлення рецензій і відгуків до наукових статей, тез. Редагування й переклад текстів рецензій, відгуків.

Тема 3. Особливості оформлення наукової роботи. Цитування

Загальні правила й обов'язкові вимоги до цитування. Порушення засад наукової етики. Покликання (посилання) на використані джерела. Використання різних форм цитування під час цитування авторів. Кількість та обсяг цитат у тексті наукової доповіді, статті. Поняття «некоректне цитування» та запобігання цьому. Введення в науковий контекст цитат відповідно до чинних норм оформлення цитат у сучасній українській мові. Переклад і редагування цитат.

Тема 4. Особливості оформлення наукової роботи. Бібліографія

Правила оформлення бібліографічних покликань. Особливості оформлення бібліографічного переліку. Основні правила оформлення джерела. Редагування бібліографічних джерел. Визначення типу літературного джерела (монографія, стаття, посібник тощо) за бібліографічним описом. Ілюстрування прикладами бібліографічних описів (вихідних даних) газетної (журнальної) статті, статті зі збірника, колективної монографії, книги. Визначення між ними спільного й відмінного у вимогах. Оформлення певної літератури (книг, журналів, посібників тощо) як бібліографічних джерел.

Змістовий модуль 4. Культура усної комунікації

Тема 1. Виступ із науковим повідомленням. Мовленнєва поведінка доповідача

Композиційно-логічна побудова усної наукової доповіді, повідомлення, виступу. Основні структурні елементи виступу. Етапи підготовки виступу. Проголошування виступу. Аналіз виступу.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Всього	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Модуль 1				
Змістовий модуль 1. Сучасний науковий продукт. Вимоги до його укладання				
Т.1. Сучасний науковий продукт, вимоги до його написання	3	2		1
Т.2. Рівень оригінальності наукової праці та способи його досягнення	3	2		1
Т.3. Презентація наукового дослідження	3		2	1
Змістовий модуль 2. Термін як основа наукового дискурсу				
Т.1. Новий український правопис у контексті наукового тексту на медичну тематику	2,5	2		0,5
Т.2. Термін як основа наукового дискурсу	2,5	2		0,5
Т.3. Термін та культура слововживання	2,5		2	0,5
Т.4. Мовні особливості наукового тексту	2,5		2	0,5
Змістовий модуль 3. Культура писемного наукового мовлення				
Т.1. Репродуктивні різновиди мовленнєвої діяльності	4,5		4	0,5
Т.2. Продуктивні різновиди мовленнєвої діяльності	4,5		4	0,5
Т.3. Особливості оформлення наукової роботи. Цитування	2,5		2	0,5
Т.4. Особливості оформлення наукової роботи. Бібліографія	2,5		2	0,5
Змістовий модуль 4. Культура усної комунікації				
Т.1. Виступ із науковим повідомленням. Мовленнєва поведінка доповідача	10		2	8
Диференційований залік	2		2	
Усього	45	8	22	15

4. Теми лекцій

№	Назва теми	Кількість годин
1.	Сучасний науковий продукт, вимоги до його написання	2
2.	Рівень оригінальності наукової праці та способи його досягнення	2
3.	Новий український правопис у контексті наукового тексту на медичну тематику	2
4.	Термін як основа наукового дискурсу	2
Усього		8

5. Теми практичних занять

№	Назви тем	Кількість годин
1.	Презентація наукового дослідження	2
2.	Термін та культура слововживання	2
3.	Мовні особливості наукового тексту	2
4.	Репродуктивні різновиди мовленнєвої діяльності	4
5.	Продуктивні різновиди мовленнєвої діяльності	4
6.	Особливості оформлення наукової роботи. Цитування	2
7.	Особливості оформлення наукової роботи. Бібліографія	2
8.	Виступ із науковим повідомленням. Мовленнєва поведінка доповідача	2
Усього		20

6. Самостійна робота

№	Назви тем	Кількість годин
1.	Сучасний науковий продукт	1
2.	Рівень оригінальності наукової праці та способи його досягнення	1
3.	Презентація наукового дослідження	1
4.	Термін як основа наукового дискурсу	0,5
5.	Правопис медичних термінів	0,5
6.	Термін та культура слововживання	0,5
7.	Мовні особливості наукового тексту	0,5
8.	Репродуктивні різновиди мовленнєвої діяльності	0,5
9.	Продуктивні різновиди мовленнєвої діяльності	0,5
10.	Особливості оформлення наукової роботи. Цитування	0,5
11.	Особливості оформлення наукової роботи. Бібліографія	0,5
12.	Виступ із науковим повідомленням. Мовленнєва поведінка доповідача	8
Усього		15

7. Індивідуальні завдання: Розробка презентацій, підготовка доповідей на наукові, науково-практичні конференції, написання наукової статті, тез.

8. Завдання для самостійної роботи: опрацювання матеріалу згідно з тематичним планом із застосуванням сучасних інформаційних технологій, опрацюванням ситуаційних задач, пошуку on-line спеціалізованих ресурсів з презентацією доповіді / повідомлення / розмовної теми тощо, написання й оформлення репродуктивних різновидів мовленнєвої діяльності.

9. Методи навчання: практичні заняття, лекція, пояснення, бесіда, організація дослідження, розповідь, ілюстрація, демонстрація, презентація, спостереження, науково-дослідні роботи, навчальна / проблемна дискусія, суперечка, робота з текстовим матеріалом, обговорення будь-якого питання навчального матеріалу, моделювання ситуацій з метою зацікавлення, створення ситуації новизни навчального матеріалу, опора на життєвий досвід. Використання дистанційного навчання із залученням аспірантів до освітніх ресурсів.

10. Методи оцінювання (контролю): поточний контроль, модульний контроль; усний контроль (основне запитання, додаткові, допоміжні; запитання у вигляді проблеми; індивідуальне, фронтальне, опитування), комбіноване опитування; письмовий контроль; програмовий контроль.

11. Форма підсумкового контролю навчання: диференційований залік. Оцінка за модуль визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність (поточний контроль, можливо, із додаванням балів за індивідуальну роботу) та балів за підсумковий контроль і виражається за 200-бальною шкалою.

12. Форма поточного контролю успішності навчання: Оцінка з вибіркової дисципліни «Мова сучасного наукового тексту» визначається з урахуванням поточного контролю знань аспіранта (аудиторна, індивідуальна робота) з тем, які передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, за традиційною 4-бальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») з подальшою конвертацією у багатобальну шкалу (200-бальну шкалу).

Критерії оцінювання під час занять:

Оцінка «відмінно» виставляється у випадку, коли аспірант знає зміст лекційного та практичного матеріалу в повному обсязі, ілюструючи відповідь різноманітними прикладами. Викладає матеріал лаконічно, точно, без помилок і неточностей, вичерпно, ґрунтовно. Вільно виконує практичні завдання різного рівня складності. Самостійно генерує інноваційні ідеї.

Оцінка «добре» виставляється за умови, коли аспірант знає зміст дисципліни та добре її розуміє. Відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання аспірант відповідає без помилок. Виконує практичні завдання з незначними помилками, огріхами в написанні чи укладанні документів у найважчих випадках.

Оцінка «задовільно» ставиться аспірантові на основі його знань всього змісту тем, але при задовільному рівні їх розуміння. Аспірант спроможний виконувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою зустрічних чи супровідних питань. Виявляє практичні вміння й навички, набуті під час вивчення дисципліни, відчувачи складнощі у простих випадках. Не спроможний самостійно дати послідовну, зрозумілу відповідь на теоретичне питання й опрацювати практичне завдання, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка «незадовільно» виставляється у випадках, коли знання та вміння аспіранта не відповідають вимогам «задовільної» оцінки.

Оцінювання самостійної роботи

Оцінювання самостійної роботи аспірантів, передбаченої в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю цієї теми на відповідному практичному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну

роботу та не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється під час проведення диференційованого заліку.

Система перерахунку балів, отриманих аспірантами

Шкала перерахунку традиційних оцінок у рейтингові бали (200 балів) для дисциплін, які закінчуються заліком та Шкала перерахунку традиційних оцінок у рейтингові бали (120 балів) для дисциплін, що закінчуються підсумковим модульним контролем (ПМК), ухвалені рішенням Вченої ради ВНМУ ім. М.І. Пирогова (Протокол № 2 від 28.09.2010 року).

Вибіркова дисципліна «Мова сучасного наукового тексту» вивчається протягом 1 семестру, складається з 4-х змістових модулів.

Дисципліна закінчується диференційованим заліком, який проводиться на останньому занятті за розкладом. Диференційований залік передбачає відповідь на два теоретичні питання, які стосуються лекційного матеріалу та тем чотирьох змістових модулів, а також одного практичного завдання з написання / укладання продуктивного або репродуктивного виду наукової мовленнєвої діяльності.

Максимальна кількість балів, яку може отримати аспірант під час підсумкового модульного контролю, складає 80. При цьому, теоретичні питання оцінюються в 20 балів, практичне – 40 балів. Підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо аспірант набрав не менше 60% від максимальної суми балів за ПМК.

Оцінка за диференційований залік відповідає шкалі: оцінка «5» – 80-71 бал, оцінка «4» – 70-61 бал, оцінка «3» – 60-50 балів.

Поточна успішність визначається за весь курс вивчення дисципліни, середня оцінка конвертується (переводиться) в бали відповідно до 120-бальної шкали.

Загальна сума балів, які аспірант набрав, успішно виконавши програму з дисципліни й склавши поточний та підсумковий контроль, відповідають фіксованій шкалі оцінок: оцінка «5» – 200-180 бал, оцінка «4» – 179-160 балів, оцінка «3» – 159-122 бали.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (для екзамену/ диференційованого заліку)
180-200	A	відмінно
170-179,9	B	добре
160-169,9	C	
141-159,9	D	задовільно
122-140,99	E	
	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення: навчальний контент (тексти та конспекти лекцій, розширений план лекцій, плани практичних (семінарських) занять, самостійної роботи, питання, методичні вказівки, розробки, практичні й ситуативні завдання, тести, або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів); технічні засоби навчання (комп'ютери, проектор).

14. Рекомендована література

Основна (Базова)

1. Бронікова С. Практики комунікативної культури в медичному закладі: посібник. Пацієнт-центрований підхід, 2020. 72 с.
2. Васенко Л. А. Дубічинський В. В., Кривець О. М. Фахова українська мова : навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2008. 274 с.
3. Дудик П. С. Стилїстика української мови : навчальний посібник. Київ : ВЦ «Академія», 2005. 368 с.
4. Загнітко А.П. Українське ділове мовлення : професійне і непрофесійне спілкування. Донецьк: ТОВ ВКФ «Бао». 2014. 480 с.
5. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Київ : ВД «Професіонал». 2007. 240 с.
6. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту : навчальний посібник. Київ : Знання. 2008. 424 с.
7. Краєвська Г., Білик Я. Культура наукового мовлення : Термінологічний аспект : Практикум. Вінниця. 2017. 130 с.
8. Культура наукової мови : навчальний посібник. Харків : Тім Пабліш Груп. 2015. 224 с.
9. Левченко О. П. Науковий стиль : культура мовлення : навчальний посібник. Львів : Вид-во Львівської політехніки. 2012. 204 с.
10. Лісовий М. І. Культура професійного мовлення: навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів. Вінниця : Нова книга. 2010. 200 с.
11. Лутовинова В. І. Реферування як процес мікроаналітичного згортання інформації : практичний посібник. Київ. 2007. 72 с.
12. Місник Н. В. Формування української медичної клінічної термінології: дис... канд. філол. наук: 10.02.01 / НАН України; Інститут української мови. К., 2002. 173 с.
13. Науково-дослідна робота в закладах освіти : методичний посібник; укл. Ю. О. Туранов, В. І. Уруський. Тернопіль : Астон, 2001. 138 с.
14. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови : навчальний посібник. Київ : ЦНЛ. 2006. 312 с.
15. Основи культури наукового мовлення : навчальний посібник / Плотницька І. М. та ін. Київ : НАДУ. 2011. 80 с.
16. Пономарів О. Д. Стилїстика сучасної української мови : підручник. Тернопіль : Навчальна книга. 2000. 248 с.
17. Світлична Є. І., Берестова А. А., О. О. Телєжкіна О. О. Фахова мова фармацевта : базовий підруч. для студентів вищ. фармац. навч. закл. (фармац. ф-тів.) IV рівня акредитації. Харків : НФаУ : Золоті сторінки. 2017. 312 с.
18. Семенов О. М. Культура наукової української мови : навчальний посібник. К. : ВЦ «Академія». 2012. 216 с.
19. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. К. : РННЦ «ДІНІТ». 2000. 259 с.
20. Целуйко М. Є. Методичні рекомендації щодо виконання і захисту курсових, дипломних і магістерських робіт : комплекс навчально-методичних матеріалів. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2008. 32 с.
21. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Київ : Видавничий Дім «Слово». 2004. 260 с.
22. Шевчук С.В., Клименко І.В. Українська мова за професійним спрямуванням : [підручник, за програмою МОН]. – 4-те видання. К. : Алерта. 2014. 696 с.
23. Шутак Л.Б., Навчук Г.В. Культура усного спілкування медичного працівника : [навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III – IV рівнів акредитації] / Л.Б. Шутак, Г.В. Навчук. Чернівці : Видавництво БДМУ. 2014. 177 с.
24. Українська мова (за професійним спрямуванням) : підручник / С. М. Луцак. Київ : ВСВ «Медицина». 2017. 360 с.

25. Український правопис. Київ : Наукова думка. 2019. 392 с.
26. Ярема С. На тему української наукової мови. Львів : НТШ, 2002. 44 с.

Додаткова

1. Бабич Н.Д. Культура фахового мовлення : [навчальний посібник]. Чернівці : Книги. ХХІ, 2006. 496 с.
2. Галузинська Л.І. Українська мова (за професійним спрямуванням) : [навчальний посібник] / Л.І. Галузинська, Н.В. Науменко, В.О. Колосюк. К. : Знання. 2008. 430 с.
3. Данильчук Д. В. Український правопис: Роздоріжжя і дороговкази. Київ: Либідь. 2013. 224 с.
4. Данильчук Д. Український правопис: Курс лекцій. Київ: ВПЦ «Київський університет». 2013. 60 с.
5. Литвиненко Н.П., Місник Н.В. Тлумачний словник медичних термінів : [рос., латин. та укр. мовами] / Н.П. Литвиненко, Н.В. Місник. К.–Ірпінь : ВТФ Перун. 2010. 848 с.
6. Словник клінічних термінів : російською, латинською та латинською мовами / Н.П.Литвиненко, Н.В.Мисник. К. : Книга-плюс. 2014.
7. Мацюк З.О., Станкевич Н.І. Українська мова професійного спілкування : [навчальний посібник]. К. : Каравела. 2010. 352 с.
8. Стахів М. Український комунікативний етикет : [навчальний посібник]. К. : Знання. 2008. 245 с.
9. Українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник : Близько 60000 термінів. К. : ВСВ «Медицина». 2015. 968 с.
10. Українська мова за професійним спрямуванням : навчальний посібник. Мелітополь : ФОП Однорог Т.В., 2018. 151 с. URL: <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/3377/1/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf> (дата звернення: 10.08.2020)

15. Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про вищу освіту». URL : zakon.rada.gov.ua/go/1556-18 (дата звернення: 10.08.2020)
2. Закон України «Про авторське право та суміжні права». URL : zakon.rada.gov.ua/go/1556-18 (дата звернення 01.09.2020).
3. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання ДСТУ 8302:2015. URL: http://library.nlu.edu.ua/Biblioteka/sait/DSTU_8302-2015.pdf (дата звернення 05.09.2020).
4. Методика підготовки доповіді на конференції. URL.: https://pidru4niki.com/70367/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/metodika_pidgotovki_dopovid_i_konferentsiyi (дата звернення 05.09.2020).
5. Методичні рекомендації до структури, оформлення, критеріїв оцінювання наукової доповіді (реферату) з обраної наукової спеціальності URL.: http://www.polit.univ.kiev.ua/dictionary_full.php?lang=ua&id=62 (дата звернення 05.09.2020).
6. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах [Електронний ресурс] : методичні рекомендації / автори-укладачі: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець ; редколегія: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, Я. Є. Сошинська, О. М. Бруй ; Науково-технічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» ; Українська бібліотечна асоціація. Київ : УБА, 2016. 117 с.

- Режим доступу: https://ula.org.ua/images/uba_document/programs/academ_integrity/Academ_4_12_red1.pdf (дата звернення: 01.09.2020).
7. Нелюбов В. О., Баньої В. Ф., Куруца О. С., Кляп М. М. Тексти в презентаціях: електронний навчальний посібник / 320 Мбайт. Ужгород: ДВНЗ "УжНУ", 2018. 77 слайдів. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM): кольор.; 12 см. Систем. вимоги: Windows 7, 8, 10. MS PowerPoint 2016, 2019, 365. URL : <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/29149> (дата звернення: 15.08.2020)
 8. Нелюбов В. О., Дубів О. В., Куруца О. С. Лекція-презентація: електронний навчальний посібник / 110 Мбайт – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2016. 1 електрон. опт. диск (CD-R): кольор.; 12 см. Систем. вимоги: Windows XP (або більш пізня); MS PowerPoint 2013/2016. <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/29149> (дата звернення: 11.08.2020)
 9. Нелюбов В. О., Дубів О.В., Куруца О.С. Електронний підручник: електронний навчальний посібник / 90 Мбайт – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2016. 1 електрон. опт. диск (CD-R). кольор.; 12 см. Систем. вимоги: Windows XP (або більш пізня); MS PowerPoint 2013/2016. <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/29149> (дата звернення: 10.08.2020)
 10. Основні вимоги до написання наукової статті : методичні рекомендації / укладачі: Г. З. Шевчук, Л. І. Гаврилюк, Т. В. Гаврилюк. Луцьк : ВІППО, 2016. 76 с. URL.: <http://vippo.org.ua/files/pedposhyk/naukovistat-1557135224.pdf> (дата звернення: 10.08.2020)
 11. Плагіат в Інтернет-ЗМІ України: правове регулювання. URL : <http://www.mediakrytyka.info/onlayn-zhurnalistyka/plahiat-v-internet-zmi-ukrayiny-pravove-rehulyuvannya.html> (дата звернення 01.09.2020).
 12. Приклади оформлення бібліографічного опису відповідно до ДСТУ 8302:2015. URL: <http://aphd.ua/prykłady-oformlennia-bibliohrafichnoho-opysu-vidpovidno-do-dstu-83022015/> (дата звернення 05.09.2020)
 13. Приклади оформлення списку використаних джерел відповідно до ДСТУ 8302:2015. URL: <http://library.nlu.edu.ua/Biblioteka/sait/nauka/gost/spisok-DSTU.pdf> (дата звернення 02.09.2020).
 14. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. *Офіційний вісник України*. 2017. № 20. С. 136–141.
 15. Сервіс для складання бібліографічних посилань – Citebook – <https://citebook.net> (дата звернення 02.09.2020).
 16. Український правопис. Київ., 2019. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/%202019.pdf> (дата звернення 10.08.2020).